

krat v večjem številu in tudi takrat je bila vzrok puntarski ustaji hujškarija posameznih nezadovoljnejšev in prenapetnejšev, ki so si iskali pri tem dobička in časti. Zaslepljeno in zapeljano ljudstvo se je moralo za svojo nepremišljenost trdo pokoriti, zapeljive hujškače pa je zadela zaslužena ostra kazen.

V novejši dobi prikazali so se med nami hudi oškodovalci našega ljudstva, ki pa niso prišli od zunaj, s tujine, temuč so večinoma izšli iz sredine naroda, lastni so njegovi sinovi. Hlinijo se in navidezno kažejo prijatelje in dobrotnike svojih rojakov, medtem ko so najnevarnejši sovražniki, zapeljivci in oškodovalci svojega revnega ljudstva, ki ne slutijo in ne pregleda njihove nakane in namere. Hinavščina, potuhnjenost osobito pa stan tem ljudem omogoči, da se ljudstvo nesluteč nevarščine pusti jim za nos voditi, od njih izkoriščevati ter zadovoljnost, mir in slogo preobračati v nezadovoljnost, sovražstvo in prepir.

Nepoklicani se vtikajo v naše družinske in javne zadeve, dajati hočejo nam povelja, kako se naj robato zadržujemo nasproti oblastim, posebno pa nasproti drugojezičnim sosedom, s katerimi smo do sedaj ali do nedavnega časa v miru in slogi živeli. Hujškajo nas ti zapeljivci enega proti drugemu in prišlo je že tako daleč, da v nekaterih okolicah, posebno ob jezikovni meji, brat bratu več ne zaupa, da skoraj vsakdo sumi v svojem bližnjem tajnega nasprotnika ali celo jako nevarnega sovražnika. Tak zapeljan revež se resnično čuti osamljenega brambovca v sovražnem taboru.

Kako pa se obranimo teh zapeljivcev? Najzanesljivejše sredstvo za ohranitev miru je to, da vsakogar odločno in brezobzirno zavrremo, ki se hoče vtikati v naše zadeve, najsi bojo te družinske ali pa javne. Poslužujmo se naših pravic po lastni pameti in sicer v tolikošni meri, kakor jih nam postava pripušča, ne pa po navodilih ali celo poveljih potuh-

njenih zapeljivcev, ki nikakor niso naši prijatelji in dobrotniki, temveč naši najnevarnejši, toda skriti sovražniki. Trudijo se le iz sebičnosti, saj je vsakomur znano, da samo takrat brezplačno zinejo, kadar se jim kos z vilic umakne.

Ne dajmo se nikjer in nikoli k čemur prigovarjati ali pred čem plašiti, ravnajmo se po lastni pameti, volji in prepričanju, bodimo s sosedi složni in odkritosrčni prijatelji, varujmo se zavisti, škodoželjnosti in pohlepa, ogibajmo se hudomušnih in hinavskih zapeljivcev, ne poslušajmo na njihove hujškarije, ne dajmo si naših zasebnih in javnih pravic od nikogar kratiti, in zavladal bode med nami spet blaženi mir, kakoršnega so naši pradedje uživali.

Papež želi nam mir.

Sveti oče je izdal okrožnico, v katerej prav krepko povdarja, da želi in tirja od svojih duhovnikov, naj se ne vtikajo v reči, ki ne spadajo v njihov delokrog. Posebno se nanašajo na to točko 16, 17. 18 in 19. Pisateljem in časnikařem duhovniškega stanu zapoveda, da smejo pisati le to, kar je resnično in pošteno in da morajo predložiti svoje sestavke popred duhovski oblasti, predno jih priobčijo v javnosti. Škofje imajo biti odgovorni za delovanje duhovniških časnikarjev. Koliko se za ta papežev ukaz zmenijo duhovniki, to je vsakomur znano, prepriča se pa tudi lahko vsakdo sam, ako vzame v roke katerisibodi klerikalni časnik. Pišejo pa ti ljudje slej kakor prej neresnično, lažnjivo, ker si mislijo, da o njihovem postopanju papež itak ne bode ničesar zvedel. Ako cesar izda za svoje državljane ukaz ali svoji armadi povelje, se mora to natančno izpolniti; nikdo se ne sme posmehovati, nikdo ukaza, oziroma povelja prezirati ali mu celo kljubovati. Kako pa spoštujejo

vega tajil ter pravil, da mu je uro ta in ta tovariš posodil, ki tistega dne ravno ni bil v šoli. Ko je bil dotičnik pozneje vprašan, od kodi da je dobil uro, se je hitro dognalo, da se je moj dečko zlagal. Sedaj je trdil, da jo je na cesti našel, pa vse mu ni pomagalo, moral je v luknjo in biti mora kaznovan.

Občinskemu slugi sem rekel, naj dečka čez noč v luknji obdrži. Jaz se moram šele zbrati. To je bil najhujši udarec, ki me je do sedaj zadel.

25. junija.

Danes sem nameraval pridigati o evangeliju od izgubljene ovce in od grešnika, ki se je spokoril. Zdaj pa sem moral to opustiti, ker drugače bi ljudje mislili, da hočem stem mojega tatu zagovarjati. Bral sem samo evangelij, glas mi je hotel od same srčne žalosti zastati. Namesto pridige molili smo rožni venec.

Popoldne po žegnu prejel je Bogdan svojo kazen. Dal sem županu sporočiti, da naj stori z dečkom, kar hoče, jaz nečem zraven biti. Saj mi je že med božjo službo bilo, kakor da bi pred očmi mojih fanov „skozi šibe“ letal. Župan je zahteval, da naj

Župnikov fant.

Iz pisem nekega kmečkega duhovnika. Nemški spisal P. K. Rosegger.

Ponatis prepovedan.

(Dalje.)

24. junija.

Danes proti večeru pride k meni občinski sluga ter me nekako obstavlja vpraša, ali ga naj k meni domu pripelje, ali pa ga naj še v občinski luknji pusti? S prvega ne vem, koga da misli. Bogdana baje misli.

Že včeraj se je govorilo, da je nadučitelju medtem ko je v šoli podučeval, izginila iz njegovega stanovanja srebrna žepna ura. Sum je letel na nekatere šolarje, ki so med podukom eden za drugim „na stran“ prosili ter so morali mimo nezaklenjenih vrat nadučiteljevega stanovanja iti.

Moj Bogdan črke V ne more prav narediti in tako se je danes učitelj, ko je bilo pisanje, nekoliko doli k dečku nagnil, ga za roko prijel in tako črko zapisal. Sedaj pa zasliši v dečkovem telovniku tikanje žepne ure. Bila je učiteljeva. Bogdan je baje iz per-

duhovniški pisatelji povelja svojega najvišjega predpostavljenega? Nič. Papeževim besedam se zahrbtno smeji in fige kažejo. Namesto da bi ljudstvu oznanjevali mir in ljubezen, sejejo nemir in sovraštvo.

Duhovnikova delavnica je cerkev in šola. Na prižnici naj oznanjuje resnice svete vere, jih razlaga in ljudstvu na srce polaga; v spovednici naj skesanim grešnikom deli tolažbo ter jih vspodbuja h kreposti; V šoli naj mladino napeljuje in osrčuje k dobremu. To je njihov posel, to je njihova dolžnost, pri tem imajo pa tudi svoj kruh. Črnega jim ni treba jesti, preostaja jim belega.

Vsak poklic ima svoje dolžnosti, zapovedi, pa tudi — prepovedi. Vsak stan je navezan na določena mu pravila, katera mu podaja deloma cerkev, deloma država. Nobeden stan, nobeden človek se tem naredbam ne sme zoperstavljati, vsakdo se jim mora klanjati, jih poslušati, se po njih ravnati, ako noče zapasti cerkvenim ali posvetnim kaznim. Edini duhovniki, namreč posamezni — ne vsi, mislijo si, da za njih ni nobene postave, ne cerkvene, ne posvetne.

Papež Pij X. izdal je besede, katere v naslednjem podamo našim čitateljem in sicer vzamemo le točke, ki se tičejo časnikarstva in te so:

16.

„Krščanskidemokratski pisatelji, kakor vsi katoliški pisatelji morajo predložiti v predhodno presodbo duhovnega poglavarja vse spise, ki se tičejo vere in krščanske morale in naravne etike na podlagi določbe „Officiorum et munerum“. Ekleziastiki naj se ravnaajo po isti določbi. Tudi ako priobčijo spise zgolj tehničnega značaja, morajo dobiti predhodno dovoljenje od duhovnega poglavarja.

17.

Katoliški pisatelji se morajo podvreči v vsem,

bodem zraven. Naenkrat me je prešinilo, kakor da bi moral Boga in usodo tožiti. Ali je to plačilo za dobro delo, katero sem storil uni umirajoči in tej siroti? Ali bi ne bilo bolje, da bi bil pustil tega črviča gladu poginiti, kakor da moram tak dan doživeti? Tako malo veselja nad tem otrokom, žalosti pa toliko!

Nadejal sem se, da bode to Bogdana preplašilo. Ko me je zagledal, obrnil se je od mene, ni si upal meni v oči pogledati, prebledel je in se v ustnice grizel ter ni količkaj kesanja kazal. Občinski sluga mu je petindvajset prav vročih naštel, dečko je na ves glas kričal, vsak udarec mi je srce pretresel, pa solz nisem videl na njem.

Ko pridem domu, pokličem ga v svojo sobo ter ga s sklenjenima rokama prosim, naj bi bil vendar priden in pošten, še je čas, ker je mlad; pot, katero je sedaj nastopil pelje naravnost k vislicam.

On pa je z mržnjo odgovoril: „Dobro, ko bi me bili takoj danes obesili, tedaj bi bilo pa drugo izostalo in konec bi bil vsemu!“

Ta njegov odgovor mi je srce prebodel.

kar zadeva verske interese in delovanja cerkve v družbi, popolnoma razumu in volji svojih škofov in papeža, istotako tudi drugi verniki. Držati se morajo pred vsem, da se izognejo vsakemu težkemu povodu, razsodb apostolskega sedeža.

18.

Morajo se tudi predvsem potruditi, da bo vladala med njimi dobrodelnost ter sloga z izogibanjem psovkin predbacivanja. Kadar nastanejo težki neskladi, se morajo prej obrniti do duhovske oblasti, predno priobčijo kaj polistih, da una odloči po pravičnosti. Kar odloči ta, to morajo ubogati brez izgovorov in brez javnega pritoževanja.

19.

Konečno naj pazijo katoliški pisatelji pri zastopanju stvari proletarcev in revežev, da se ne poslužujejo besedij, ki bi znale vdihniti ljudstvu nasprotstvo do višjih stanov ter naj ne govorijo o zahtevanju in o pravici, kjer gre le samo za dobrodelnost, kakor smo to že omenili.

Naj pomnijo, da Jezus Kristus hoče združiti vse ljudi v zvezo medsebojne ljubezni, ki je dovršenost in pravica in ki od nas zahteva, da naj delamo medseboj le dobro.“

Sv. oče, papež Pij X. je zapovedal, da se ima razposlati ta njegov ukaz vsem krogom in vsem katoliškim društvom, obesiti se mora na sedežih društev ter na zborovanjih večkrat prečitati. Papež zapoveduje nadalje, da se ima ta njegov ukaz celotno natisniti v vseh katoliških listih, ki ga morajo tudi izpolnjevati, in če opominj ne bode izdal, zadene jih interdikt, to je: izobčenje iz svete katoliške cerkve.

Ali je res nekateri človek za nesrečo ustvarjen? Tega doslej nikoli nisem hotel verjeti, toda sedaj sem izgubil zaupanje v Boga in njegove svete besede.

26. junija.

Ko sem hotel danes dečka zbuditi, je bila postelja prazna. Ni ga bilo doma, ne v vasi. O svitu ga je baje videl neki hlapec hiteti čez mokre travnike proti hosti.

„Dobro ve, kam sliši“, zasmehovala me je moja gospodinja.

30. septembra.

Bogdan je ostal izginjen.

V mesecu avgustu je baje bival nekaj časa pri nekem kočarju v Zaški gori, čegar žena mu je tudi njegova raztrgana oblačila nekoliko popravila. Za to je pa svoji dobrotnici srebern goldinar vkradel. Od takrat nikdo ne ve zanj.

Ako komu kaj izgine, tedaj se ga ljudje spominijo in pravijo: „Morebiti je to storil župnikov fant“. Vsa čast toraj doleti mene.

Najljubše bi mi skoraj bilo, ako bi od tega nesrečneža ničesar več ne videl ali slišal, toda ko bode

Glejte, cenjeni čitatelji „Štajerčevi,“ sam sveti oče je sprevidel, da tako, kakor doslej, ne more naprej iti, da ne more trpeti nadalje hujskarij, ki se razširjajo s katoliškimi časniki. Kako ti hujskari ubogajo svojega najvišjega poglavarja, koliko se zmenijo za njegov ukaz, vidi se iz tega, da dosedaj še nobeden klerikalni časnik ni natisnil tega papeževga ukaza, akoravno je sv. oče to zahteval.

Razsodba deželnega odbora o zadevah v okrajnem odboru Celjskem.

Dr. Sernec in dr. Dečko morata plačati škodo po Kosemu okraju celjskemu povzročeno. To je sklenil deželni odbor v svoji seji dne 12. januarja t. l. pod števil. 44.973/03. Položiti imata okraju 26.659 kron 61 vinarjev ter plačati komisij-skih in pregledovalnih stroškov 499 kron 90 vin. V razsodbi je povdarjeno, da je edino le malomarnost in brezbržnost teh dveh gospodov omogočila, da je Kosem zamogel tako dolgo in v takej meri poneverjati. Plačati morata omenjena gospoda tudi škodo, katero je napravil Kosem pri oddaji bakrene galice, ker se je dokazalo, da pri tem poslovanju svojemu uslužbencu v celih 10 letih niti enkrat nista na prste pogledala. Okraj ima pravico od dr. Serneca in dr. Dečkota skupni znesek 27.159 kron 51 vin. izterjati, eventuelno civilnosodnim potom tožiti. Večina v okrajnem odboru stoji sicer na strani predimenovanih, a to njima ničesar ne bode pomagalo, ker imajo volilci pravico terjati, da se škoda poravna.

Privrženci dr. Serneca in dr. Dečkota sicer pravijo, da se mora poneverjena svota od Kosemove žene izterjati ali iztožiti, pa kako bi naj reva to plačala,

zapadel sneg, bo najbrž spet med ljudi prišel. Tedaj se bode pa tudi spomnil, da se dobi v farovžu pri sv. Ani topla postelja in topla juha.

31. decembra.

... Lahko bi pretečeno leto imenoval srečno, ko bi ne imel teh sitnosti z Bogdanom.

Ni več prišel. Ne mislim si, da bi bil kje zaprt, ker bi ga zavoljo njegove mladosti najbrž že v domačo občino pritirali, ako ni znabiti iz sramote tiste zatajil. Najbrž ga je usoda že dotekla. Na Božič sem drugo mašo bral za to nesrečno človeško bitje.

(Od tukaj manjka v dnevniku za več let vsaka pripomba, ki bi se na Bogdana nanašala, le v neki opazki od hinkoštnega pondeljka 1881 se sledeče bere: „Danes jutro sem k večnemu počitku blagoslovil staro malo Marijo. Tako je izginil tudi ta nedolžni spominek na pretekle hude čase. Naj v miru počiva!“ — Vzrok je najbrž župnikova starost, da se v dnevniku nadalje ne najde več tista zgovornost in veselost, kakor na poprejšnjih listih. Izdajatelj.)

19. maja 1885.

Danes je umrl naš častiti gospod opat, katero

saj je bila po Kosemu sama oškodovana na premoženju, še bolj pa na svoji časti. Ta izgovor je toraj neresničen, obljube Sernecovih in Dečkovih prijateljev neizpolnjive.

Ako toraj dobijo okraj pri prihodnjih volitvah zopet ti gospodje v svoje roke, metali bodo Vam še zanaprej pesek v oči, dr. Sernec in dr. Dečko zaprla bodeta svoje mošnje še trdneje, kmečki davkoplačilci pa bodo morali plačati škodo, katero sta ta dva okraju povzročila. Kmetje, ne dajte se toraj preslepiti z nikakoršnimi obljubami od strani teh gospodov, ki so bili do sedaj na krmilu okrajnega zastopa celjskega. Te vrste ljudje vedno hujskajo ter vpijejo v svet: proč od Gradca! in glejte ravno deželni odbor graški, v katerem sicer večinoma sedijo nemški toda pravični možje, je razsodil, da imata celjskemu okraju poravnati škodo una dva gospoda dohtarja, ki sta mu jo s svojo malomarnostjo v poslovanju povzročila, ne pa ubogi izstiskani kmet, ki ničesar ni zakrivil temu le pridno denar v davkarijo nosil, kjer se je tisti namesto za okrajne potrebsčine vzdigoval za različne lumparije dr. Sernecovega pisača, brez da bi ga slednji pri tem oviral.

Volilci okrajnega zastopa celjskega, premislite si dobro, kogar bode pri prihodnjih volitvah s svojim zaupanjem poverili. Mislimo, da bi naj volili može, kateri so Vašega zaupanja vredni, ki bojo imeli skrb za njim izročen okraj, ki bodo skrbeli za to, da se škoda poravna po razsodbi deželnega odbora, ne pa, da bi se v svrhe poravnanja te škode, katero niste Vi zakrivali, Vam zvišale okrajne doklade. S tem bi se zgodila Vam težka krivica, katerej pa se ne bode izognili, ako bode spet volili take gospode, kateri nimajo skrbi za okraj pa tudi ne srca za Vas, kar je razvidno iz tega, da bi morali za njuno krivdo plačati kmetje, kosta vendar sama jako bo-

časno mesto je v Elmavi zavzemal devetintrideset let ter bil od vseh spoštovan, od nas redovnikov pa priščno ljubljen.

Na smrtni postelji je baje večkrat o meni govoril in rekel: „Eden naših najbolj zaslužnih so-bratov je št. Anski župnik. Najbolj spoštujem njegovo prostodušnost — prostodušnost se sme po resnici imenovati njegovo zadržanje, ko je vzel ubogo siroto pod svojo streho. Veliko je moral zategadelj pretrpeti, tudi na svoji časti, toda nad vse je stavil krščansko ljubezen.“

Ta izrek mi je bil v veliko tolažbo. Je kaj posebnega, da se človek s plačilom dobre vesti tako težko zadovolji, da hoče človeško priznanje, ako je dovršil kaj dobrega. Dobro je sicer znano, kako nezanesljive in omajive da so človeške sodbe.

22. maja.

Opat je pokopan. Samostan je priredil jako krasen pogreb in iz bližnje kakor tudi daljše okolice je navrelo toliko ljudstva, da še polovica ni imela v cerkvi prostora. Težko, če se kak kralj bolj veličastno in slovesno pokoplje. Rajni opat je bil sin nekega